

Формування механізму управління ресурсозбереженням у житлово-комунальному господарстві регіону

Бабасє В.М., Торкатюк В.І., Харківська національна академія міського господарства

Механізм управління ресурсозбереженням у ЖКГ є складовою частиною регіонального механізму управління ресурсозбереженням. Результати аналізу особливостей управління ресурсозбереженням у ЖКГ свідчать, що низький рівень використання ресурсів у ЖКГ регіонів України значною мірою обумовлений недосконалістю системи управління. Специфікою ЖКГ як об'єкта управління є побудова організаційних структур за принципом подвійного підпорядкування: галузевого (по вертикалі) і територіального (по горизонталі). По вертикалі управління підприємства ЖКГ підпорядковуються вищому галузевому органу управління; по горизонталі – відповідній міській Раді.

Механізм управління ресурсозбереженням у ЖКГ регіону не може бути сформований тільки за допомогою загальних функцій управління (планування, організація, регулювання, мотивація, контроль). Це обумовлено місцевим характером діяльності, істотним соціальним значенням, а також відомчою роз'єднаністю об'єктів. Загальні функції управління необхідно конкретизувати і деталізувати для вироблення інструментів, які можуть бути реалізовані у практиці господарської діяльності. З цією метою запропоновано адаптувати до процесу управління ресурсозбереженням у ЖКГ регіону наступні спеціальні функції, кожна з яких містить порівняно однорідний склад завдань: облік, стандартизація, правове забезпечення й інформаційне забезпечення.

Механізм управління ресурсозбереженням складається з наступних елементів.

1. Забезпечення точного обліку ресурсів, що витрачаються у житлово-комунальній сфері, який включає:

- скорочення і поступову ліквідацію колективного обліку індивідуалізованих комунальних послуг, що отримав велике розповсюдження у регіонах України. Установлення колективних приладів обліку споживання індивідуалізованих комунальних послуг (тобто, питної і гарячої води) не формує у населення ощадливого відношення до споживаних ресурсів;

- ступінчасту установку приладів обліку по всьому ланцюжку виробництва, транспортування і споживання комунальних послуг. Це надасть можливість чітко визначити, яка кількість ресурсів вироблена джерелом, скільки втрачається у магістральних і розподільних мережах і скільки витрачає кінцевий споживач (важливо, щоб ці прилади

були одного типу і принципу дії для оптимізації технічного обслуговування, перевірок і ремонту). Це зробить споживача зацікавленим в удосконалюванні всієї системи з метою зниження власних витрат на її утримання. Установка приладів обліку з кінця системи, тобто з абонента, приводить до того, що споживачі, які встановили прилади, дійсно контролюють і знижують свої витрати. Однак постачальники при цьому прагнуть перерозподілити зекономлені ресурси на споживачів, що не установили у себе приладів обліку;

– оптимальний вибір типу приладів обліку та їх сервісне обслуговування. Обґрунтовано, що програма установки приладів обліку у житловому фонді носить тимчасовий характер. Важливішими є задачі збереження і технічно грамотного обслуговування парку приладів протягом десятків років. У зв'язку з цим особливого значення набуває розвиток мережі сервісно-перевірочних центрів у регіонах. З цієї причини в одному регіоні доцільно обмежитися трьома-чотирма типами приладів, відбираючи ті, які виробники підтримують сервісною базою і забезпечують їм довгострокову експлуатацію.

2. Розробка дієвої системи інструментів стимулювання ресурсозбереження, застосування якої повинно створити такі умови, за яких постачальники були б зацікавлені впроваджувати ресурсозберігаючі технології, а населення – економно споживати комунальні послуги. Обґрунтовано, що специфіка даної системи інструментів обумовлена місцевим характером діяльності, факторами якого є: чисельність і щільність населення, розмір території міста, особливості міського планування, природні та кліматичні умови, національні особливості та місцеві традиції.

3. Подолання монополізму і створення конкурентного ринку житлово-комунальних послуг. У сфері ЖКГ ринкові відносини не можуть бути сформовані автоматично, шляхом лібералізації цін. По-перше, послуги ЖКГ мають суттєве соціальне значення. По-друге, для систем тепло- і водопостачання технологічний (природний) монополізм є іманентним. Через це формування конкурентного ринку житлово-комунальних послуг, потребує, поряд з економічними, застосування адміністративних методів регулювання.

Інструментами фінансування механізму управління ресурсозбереженням є реструктуризація і ліквідація заборгованості у сфері ЖКГ, забезпечення достатнього поточного фінансування виробництва житлово-комунальних послуг, а також активізація інвестиційного процесу для фінансування перспективного розвитку ЖКГ регіону.

